

VUODEN 2019 TALOUSARVIOEHDOTUS

Museovirasto

Sisältö

VUODEN 2019 TALOUSARVIOEHDOTUS

Momentit

29.80.

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v).....	3
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	7
52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	9
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden peruserannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	10
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha).....	11

MUSEOVIRASTO

29.80.

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 538 000 euroa.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluu Kansallismuseo, joka vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta ja järjestää kohteissaan näyttely- ja yleisöpalveluja.

Museoviraston visio on ”Yhdessä kohti yhteiskunnallisesti vaikuttavaa kulttuuriperintötyötä – Kulttuuriperintö on sinunkin perintöäsi”.

Museovirasto tarvitsee toimintamäärärahaansa 1,5 miljoonan euron tasokorotuksen vuodelle 2019. Korotus on välttämätön, jotta virasto voi säilyttää nykyisen palvelukykynsä. Valtiovarainvaliokunta on esittänyt huolensa Museoviraston toimintamäärärahojen riittävydestä ja todennut, että Museoviraston perustoimintojen rahoituksesta on huolehdittava pitkäjänteisesti (VaVM 35/2016 vp).

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Pidämme huolta monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä

- tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön ja -ympäristön kehittämiseksi ja suojelemiseksi
- osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi

Edistämme kulttuuriperinnön käyttöä ja tartumme yhteiskunnallisiin haasteisiin

- kehittämällä museotoiminnassa ja kulttuuriympäristötyössä asiakaslähtöisesti palveluita eri väestöryhmien ja tutkimuksen tarpeisiin, lisäämällä toiminnan avoimuutta ja vuorovaikutusta sekä kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta
- kehittämällä arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden sekä aineistojen sähköistä saatavuutta ja käyttöä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toimintaa kehitetään hallitusohjelman, kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti.

Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia ja maakunnallisia tehtäviä, ennakoivaa ja vuorovaikutteista toimintaa, ohjelmallista suojelupolitiikkaa sekä tiedon avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta. Kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan vakiinnuttamalla Museoviraston toimintaa kansainvälisten, erityisesti Unescon ja Euroopan neuvoston sopimusten toimeenpanossa sekä osallistamalla eurooppalaiseen, pohjoismaiseen ja Itämeren alueen kulttuuriperintöyhteistyöhön.

Kansallismuseon perusnäyttelyiden uudistaminen jatkuu Suomen itsenäisyyden juhluvuoden päähankkeena vuoteen 2019. Kansallismuseon toimintaedellytyksiä vahvistetaan käynnistämällä lisärakennushanke arkkitehtuurikilpailulla vuoden 2019 aikana.

Museoviraston aineistoja ja prosesseja muutetaan digitaaliseen muotoon tavoitteena helpottaa ja lisätä palvelujen käyttöä.

Tunnusluku	2016 toteutuma	2017 toteutuma	2019 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
Museoviraston verkkopalveluiden käyttöaika, t	72 580	83 316	
Sähköisesti luetteloitujen kuvien saatavuus internetissä, kpl	140 272	156 633	
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	613 533	681 209	
Toiminnallinen tehokkuus			
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,12	2,04	
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,86	3,48	
Henkisten voimavarojen hallinta			
Työtyytyväisyysindeksi	3,63	3,69	3,6
Henkilötyövuodet (htv)	254	242	250

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)	2017 toteutuma	2018 varsinainen talousarvio	2019 esitys
Bruttomenot	28 910	22 616	24 838
Bruttotulot	4 283	3 300	3 300
Nettomenot	24 627	19 316	21 538
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 341		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 807		

Museoviraston nettomäärärahan kasvu on yhteensä 2 222 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Toimintamäärärahan tasomuutos	1 500
Kokoelmien keskittäminen Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen (kokoelmakeskuksen laajennus)	560
Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamomentilla	62
Tasomuutos virastolle osoitettujen uusien tehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin	100
Yhteensä	2 222

2019 määrärahaesitys 21 538 000 euroa
2018 määräraha 19 316 000 euroa

Määrärahojen lisäysehdotusten perustelut (29.80.04.)

Toimintamenomäärärahan tasomuutos

Museovirastolla on budjetissaan edelleen merkittävä alijäämä ja kehystietojen mukaan alijäämä olisi tulevina vuosina yhä kasvamassa rahoituksen vähentyessä. Vuonna 2018 alijäämä voidaan rahoittaa vuodelta 2017 siirtyvällä rahalla, mutta jo vuodelle 2019 virasto tarvitsee vähintään 1,5 miljoonan euron tasokorotuksen. Toimintamenomäärärahan tasokorotus on välttämätön, jotta virasto voi säilyttää nykyisen palvelukykyensä. Mikäli Museovirasto ei saa tasokorotusta, yt-neuvotte-
lujen tarve on ilmeinen.

Valtiovarainvaliokunta on esittänyt huolensa Museoviraston toimintamenomäärärahojen riittävyys-
destä ja on todennut, että ”Museoviraston rahoituksen riittävyttä on seurattava ja tarvittaessa arvi-
oitava määrärahatasoa uudelleen.” (VaVM 35/2016 vp)

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on 1 500 000 euroa.

Kokoelmien keskittäminen Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen (kokoelmakes- kuksen laajennus)

Museoviraston tavoitteena on keskittää kokoelmien säilytys Vantaan kokoelma- ja konservointikes-
kukseen niin, että Orimattilan keskusvarastotiloista voidaan luopua vuokrakauden päättyessä
vuonna 2024. Keskittäminen on kokonaistaloudellisesti tärkeää kokoelmien saavutettavuuden ja
hallinnan, kokoelmaprosessien kehittämisen sekä kokoelmatyön ja -logistiikan tehokkuuden paran-
tamiseksi. Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen nykyisten tilojen välittömään yhteyteen on
varattava n. 4 000 m² laajennus. Tavoitteena on liittää kokoelma- ja konservointikeskuksen laajen-
nukseen myös muita toimijoita käyttöasteen maksimoimiseksi.

Siirron yhteydessä koko Orimattilan esineistö inventoidaan, puhdistetaan, pakastetaan, viivakoodi-
tetaan sekä kirjataan kokoelmanhallintajärjestelmään ja esinelogistiikkajärjestelmään. Esineistö ar-
vioidaan ja arvioinnin pohjalta tehdään tarvittavat poistot. Kokoelmien ja konservoinnin keskittämi-
seen liittyvä määräaikainen menolisäys on 560 000 euroa vuodessa vuosina 2019-2020 ja vuokra-
kustannus huomioon ottaen 1 120 000 euroa vuodessa vuosina 2021-2024 vuoden 2018 määrära-
hoihin verrattuna. Työn valmistuttua vuoden 2024 loppuun mennessä, säästöjä arvioidaan saata-
van vuodesta 2025 lähtien noin 450 000 euroa vuodessa.

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on 560 000 euroa.

Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamenomomentilla

Museoviraston toimitilojen vuokrat toimintamenomäärärahasta ovat yhteensä n. 6 180 000 euroa
vuonna 2018. Indeksikorotus (1,0 %) on n. 62 000 euroa.

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on 62 000 euroa.

Tasomuutos virastolle osoitettujen uusien tehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin - museoiden valtionrahoituksen uudistukseen ja järjestelmän ylläpitoon liittyvät tehtävät Museovirastossa

Kulttuurilaitosten uudistumassa oleva rahoituslaki asettaa uusia odotuksia museoiden valtakunnan
tason ohjaukselle ja tuelle. Erityinen vahvistamistarve liittyy ensin uuden valtionosuusjärjestelmän

rakennus- ja käynnistämävaiheeseen. Käynnistysvaiheen jälkeen vahvistamistarve liittyy museoiden valtionosuuskelpoisuuksien arviointiin, vastuumuseoiden tehtävien sisältöön ja suoriutumiseen liittyviin neuvotteluihin sekä keskusviraston ja vastuumuseoiden välisen yhteistyön kehittämiseen ja vahvistamiseen.

Valmistumassa olevan rahoitusmallin ja -lain mukaisesti kaikkien valtionosuuden piirissä olevien museoiden kyky täyttää valtionosuuden kelpoisuuden ehdot tarkistetaan kolmen vuoden välein porrastetusti. Museoviraston osalta tehtävä on näin ollen jatkuvan luonteinen ja kyse on aikaisemman lain velvoitetta huomattavasti laajemmasta tehtävästä, johon on varauduttava henkilöressurssien ja toimintamenojen lisäyksellä.

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on yhteensä 100 000 euroa.

29.80.

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyскоhteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 16 593 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyскоhteiden tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyскоhteiden tilakustannuksiin tarkoitetun määrärahan kasvu on yhteensä 907 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Vuokrien indeksikorotukset momentille 29.80.20.	157
Seurasaaren rakennusten siirtojen vuokravaikutus	200
Kansallismuseon lisärakennuksen arkkitehtuurikilpailu	550
Yhteensä	907

Määrärahaesitys 2019	16 593 000 euroa
Määräraha 2018	15 686 000 euroa

Määrärahojen lisäysehdotusten perustelut (29.80.20.)

Vuokrien indeksikorotukset momentille 29.80.20.

Museoviraston museo- ja nähtävyyскоhteiden momenttia korotetaan indeksikorotuksen (1,0 %) verran.

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on 157 000 euroa.

Seurasaaren rakennusten siirtojen vuokravaikutus

Museoviraston kiinteistöhaltijaviranomaisstatus lakkasi 31.12.2017. Museoviraston on siirrettävä omistuksessaan oleva kiinteistövarallisuus muille toimijoille. Museoviraston Seurasaassa sijaitseva puukonservointikeskus infrastruktuureineen ja sivurakennuksineen siirretään Senaatti-kiinteistöille ja vuokrataan takaisin Museovirastolle kokonaisvuokrasopimuksella. Vuokrasopimuksen vuosikustannukseksi on arvioitu 200 000 euroa.

Lisäys verrattuna vuoden 2018 määrärahoihin on 200 000 euroa.

Kansallismuseon lisärakennuksen arkkitehtuurikilpailu

Museovirasto on esittänyt hanketta Kansallismuseon laajennusrakentamiseksi siten, että Kansallismuseo voi valtakunnallisen tehtävänsä mukaisesti tuottaa kansainvälisen tason suurnäyttelyitä.

Uudisrakennuksesta ja piha-alueesta luodaan joustava tilakokonaisuus kokeilla ja järjestää toimintaa yhdessä ympäröivien yhteisöjen kanssa. Hanke tarjoaa lisäksi soveltuvat tilat mm. ravintolapalveluille, kongresseille, messuille, yritys- ja yksityistilaisuuksille sekä monialaisille taide- ja kulttuuritapahtumille, joita tuotetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Tavoitteena on luoda ainutlaatuinen vierailukokemus, jossa historiallinen rakennus, uudisrakennus ja avoin tapahtumapiha muodostavat kiinnostavan, kansainvälisestikin erottuvan kulttuurikohteen.

Senaatti-kiinteistöt on yhdessä Museoviraston kanssa toteuttanut hankesuunnitelman kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun käynnistämiseksi vuonna 2018. Määrärahatarve kilpailua varten on 550 000 euroa. Suunnittelu- ja rakentamishanke on tarkoitus ajoittaa vuosiin 2021–2025. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen kustannusarvio on 46 458 000 €. Arvio vuokravaikutuksesta vuodesta 2025 alkaen on noin 4 500 000 € / v.

Vuodelle 2019 talousarvioon esitetään 550 000 euron lisäystä momentille 29.80.20.

29.80.

52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtioneuvoston asetuksen (688/2001) mukaisesti
- rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen ja muiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen
- Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta syntyviin kustannuksiin

Selvitysosa:

Valtioneuvostuksiin tarkoitettuna määrärahan kasvu on yhteensä 622 000 euroa.

Määrärahaa ohjataan avustusten kautta kulttuuriperinnön turvaamiseen, sen saavutettavuuden parantamiseen sekä kulttuuriperintöön liittyvän toiminnan tukemiseen. Määräraha jakautuu valtioneuvostuksiin, jotka kohdistetaan erilaisten kohteiden (rakennukset, maailmanperintökohteet, muinaisjäännökset, kulttuurimaiseman elementit, paikallismuseoiden rakennukset, kulkuvälineet) korjaamiseen sekä säilyttävään ja palauttavaan restaurointiin ja näihin liittyvien suunnitelmien ja selvitysten tekoon, sekä kulttuuriperintöön liittyvään toimintaan kuten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin, paikallismuseoiden toimintaan, yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyvään toimintaan sekä kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa tukevaan toimintaan.

Määrärahaesitys 2019	4 400 000 euroa
Määräraha 2018	3 778 000 euroa

Määrärahojen lisäykset

Museoviraston jakamien valtioneuvostusten kokonaisuus uudistettiin vuonna 2017 vastaamaan ministeriötason strategisia tavoitteita ja Museoviraston uutta strategiaa. Näiden lisäksi Museoviraston myöntämällä valtioneuvostuksilla edistetään muiden keskeisten kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyvien poliittisten tavoitteiden, strategioiden ja ohjelmien toteuttamista. Avustuksilla parannetaan kulttuuriperinnön vaikuttavuutta ja saavutettavuutta sekä tuetaan kulttuurin perustan elinvoimaisuutta. Museoviraston jakamissa avustuksissa korostuvat entistä enemmän kansalaisten osallisuus kulttuuriperintöön, yhdessä tekeminen ja kulttuuriperinnön monimuotoisuus. Avustuksia jaetaan entistä laajemmalle toimijajoukolle, jotta kulttuuriperinnön vaikuttavuus vahvistuu entisestään, ja kulttuuriperintötyöhön saadaan mukaan entistä laajempi joukko yhteisöjä ja kansalaisia. Määrärahan lisäys mahdollistaa avustusten kohdentamisen entistä paremmin strategisesti tärkeille avustustyypeille ja kohderyhmille.

29.80.

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 799 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää perusparannuksiin, kunnossapitoon, pienehköihin rakennushankkeisiin sekä museolaivojen korjaustöihin.

Määrärahaesitys 2019	799 000 euroa
Määräraha 2018	799 000 euroa

Esityksen perustelut:

Museovirasto vastaa hallinnassaan olevan Seurasaaren ulkomuseoalueen rakennuskokoelman hoidosta, rakennuskonservoinnista ja siihen liittyvän osaamisen esittelystä. Museovirasto on valtion strategisten linna-, museo- ja nähtävyyshankkeiden päävuokralainen ja vastaa pienehköistä, käyttäjän ja yleisön tarpeita palvelevien muutos- ja korjaustöiden toteuttamisesta.

Museovirastolla on restauroinnin asiantuntijana ja valtion asiantuntijavirastona velvollisuus vaalia ja dokumentoida kulttuurihistoriallisesti arvokasta kansallisomaisuutta. Kulttuurihistoriallisen ja taloudellisen arvon lisäksi kiinteistöillä on huomattava matkailullinen ja työllistävä merkitys.

Merkittävän kuluerän muodostavat Seurasaaren 90 rakennuksen korjaukset ja korjausvelan kurominen umpeen. Lisäksi Seurasaaren kävijä- ja esineturvallisuuden parantaminen on välttämätöntä.

Valtion strategisten museo- ja nähtävyyshankkeiden toiminnan turvaamiseksi toteutetaan käyttäjiä palvelevia kehittämishankkeita. Lisäksi Museovirasto toteuttaa korjaushankkeissa omaa rakennus- arkeologista ja antikvaarista tutkimusta.

Investointimomentilta on tarkoitettu maksettavaksi myös kansallisesti merkittäviksi arvoitettujen museolaivojen yhteensä yli 100 pienempää vesikulkuneuvoa käsittävän kokoelman jatkuvat kunnossapito- ja restaurointityöt.

29.80.

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain ja lain rakennusperinnön suojelemisesta perusteella yksityisen rakennuttajan vastuulla olevien tutkimuskustannusten osittaiseen kattamiseen tilanteissa, joissa tutkimuskustannukset nousevat huomattavan korkeiksi. Määrärahaa ei voi käyttää valtion, kuntien tai valtion ja kuntien liikelaitosten tai kokonaan niiden omistamien yhtiöiden hankkeissa.

Määrärahaesitys 2019	50 000 euroa
Määräraha 2018	50 000 euroa